

I N G E B L I K T

MOER

In *Moer 2004/2* bespreken Nynke Borst en haar collega's de ervaringen met peer-tutoring bij de opleiding Nederlands aan de Rijksuniversiteit Groningen. Student-tutoren adviseren student-schrijvers; de resultaten zijn positief bij beide doelgroepen. Jannemieke van de Gein heeft het over leren interpungeren. In het onderwijs wordt daaraan meestal aandacht besteed in de spellinglessen, terwijl een benadering vanuit zinsbouw-perspectief volgens haar meer voor de hand ligt. In de

volgende bijdrage gaat het over de leesen spellingsproblemen bij neveninstromers. Corinne Sebrechts vroeg zich af hoe het komt dat die leerlingen op een gegeven moment geen progressie meer boeken bij het lezen en spellen. Renata Bruineman & Esther van Dam bespreken de nieuwste versie van de NT2-methode *Nieuwe Buren* in het licht van een succesvolle inburgering. Verder bevat dit nummer ook nog de vaste rubrieken *Recensie*, *Column* en *Leesvoer*.

LEVENDE TALEN

In *Levende Talen Tijdschrift 5/2* (juni 2004) bespreekt Hilde Hacquebord de rol van leerlingen- en leerkrachtenvragenlijsten als instrumenten voor taalbeleid. Ze presenteert de resultaten van een bevraging over taalproblemen en taalbehoeften op 19 scholen voor voortgezet/secundair onderwijs in Nederland. Blijkt dat vrijwel alle leraren van mening zijn dat leerlingen over een goede taalvaardigheid moeten beschikken om het onderwijs in de zaakvakken met succes te

kunnen volgen. Ook aandacht voor taal bij hun eigen vak vinden ze belangrijk. Opvallend is nog dat een gebrek aan woordkennis een onderschat probleem lijkt te zijn. In dit nummer vindt u ook nog de bijdrage van Helge Bonset e.a. over Nederlands voor hoogbegaafde leerlingen, die eerder in *VONK* verscheen.

Levende Talen Tijdschrift 5/3 (september 2004) bevat uitsluitend bijdragen over het moderne-vreemdetalenonderwijs.

Levende Talen Magazine 91/6 (september 2004) is een themanummer over tweetalig onderwijs. Dat wil zeggen dat niet-taalk-

ken zoals geschiedenis, aardrijkskunde en biologie in een vreemde taal worden gegeven.

NIEUWSBRIEF TAAL

De *Nieuwsbrief Taal voor Opleiders en Begeleiders* is bestemd voor opleiders Nederlands voor het basisonderwijs in Nederland en Vlaanderen. Nummer 2/1 (2004) opent met een bijdrage van Frank van der Schoot & Josje Sijstra, beiden betrokken bij de Periodieke Peilingen van het Onderwijsniveau (PPON) in Nederland. Zij bespreken het leesvaardigheidspeil van Nederlandse leerlingen in de basisschool en zoeken verklaringen voor de tegenstrijdige uitkomsten uit internationaal onderzoek en uit PPON. Mariska Jans doet verslag van een onderzoek naar opvattingen over taalbeleid onder lerarenopleiders. De twee volgende bijdragen gaan over de 'Tussendoelen beginnende geletterdheid', opgesteld door het Expertisecentrum Nederlands (Nijmegen). Mariska Jans bespreekt samen met Willemijn Vermout resp. Lijgjen Bos het gebruik van de tussendoelen door opleiders en begeleiders. Tot slot spraken Rudy Beernink & Inge Zijp met Albert

Kamer, voormalig coördinator van de sectie Nederlands van de SLO, over 25 jaar leerplanontwikkeling in taalonderwijs.

Uit de *Inforubriek* onthouden we dat <www.taalsite.nl> meer dan een bezoekje waard is. U kan er onder meer een studie downloaden van Harry Paus en collega's naar het werk van taalcoördinatoren op de basisschool (> bibliotheek > publicaties) en u vindt er een verwijzing naar lopend onderzoek op het gebied van taalonderwijs. Op <www.tekstvandeweek.nl> staat wekelijks een nieuwe tekst over een actueel onderwerp, bestemd voor leerlingen vanaf het derde leerjaar basisonderwijs en de eerste graad secundair onderwijs. De teksten zijn vergezeld van interactieve verwerkingsopdrachten. Zowel teksten als opdrachten verschijnen op twee leesniveaus. Een abonnement is noodzakelijk; voorbeeldteksten staan op de taalsite.

TSJIP/LETTEREN

Tsjip/Letteren 14/2 (juni 2004) heeft als thema 'kunst in de klas'. Joop Dirksen pleit ervoor om de ontwikkeling van de literaire competentie van leerlingen te combineren met het vergroten van hun emotionele intelligentie. Frank Blaakmeer formuleert losse

opmerkingen over het thema 'roman en film': waarom wordt het ene boek wel verfilmd en het andere niet bijvoorbeeld? Of wat is het verschil tussen lezen en kijken terwijl het verhaal hetzelfde is? Marieke van der Pol schreef het scenario voor de film *De*

tweeling, naar de roman van Tessa de Loo. Onder meer over de verschillen tussen boek en film liet Frank Blaarmeer de schrijfster van het scenario aan het woord. Uit een onderzoek van Ronald Pitters blijkt onder meer dat de genrebeleving van favoriete genres in drie dimensies uiteenvalt: spanning, genot en hartstocht. Kunstzinnige ontwikkeling via strips in de klas, daarover gaat de bijdrage van Ine Pels (meer info op <www.stripsindeklas.nl>). Een school in Amsterdam organiseert een opleiding kunst voor leerlingen uit het vmbo (tso en bso); Cor Geljon ging er een kijkje nemen. Lidwine Janssens heeft het over internet en kunst, of over het samengaan van aanschouwelijk onderwijs en interactief onderwijs, een oud en een nieuw begrip.

Op de website van *Poëzie in beweging* <www.poezie-in-beweging.nl> kunnen leerlingen niet alleen kennismaken maar ook werken met gedichten in het Nederlands en de moderne vreemde talen. Margreet Feenstra & Hadelinde van der Hoek zijn de initiatiefneemsters van dit boeiende poëzie-project. Tot slot gaat Harry Baggen in op de vraag hoe de nieuwe media kunnen helpen bij de verslaggeving van de culturele beleving van leerlingen.

Buiten het thema bespreekt Guido Robbens twee Duitse romans uit de eerste helft van de vorige eeuw die het thema 'puberteit' op een uiteenlopende manier behandelen. Ook de vaste rubrieken *Column*, *Leeswijzer*, *Aangenaam kennis te maken* en *Agenda* ontbreken in dit nummer niet.

UITGELEZEN

Uitgelezen is een reeks essaybundels gewijd aan Nederlandstalige auteurs. Elke uitgave behandelt meerdere schrijvers. Per auteur biedt *Uitgelezen* een algemeen beeld van het oeuvre en een uitgebreide bespreking van meerdere boeken. *Uitgelezen* is bestemd voor iedereen die geïnteresseerd is in literatuur, maar is uitermate geschikt voor studenten Nederlands, leerlingen uit het secundair onderwijs en leeskringleden. De reeks bestaat nu 30 jaar en dat wordt gevierd met een speciale jubileumuitgave. In

Uitgelezen 20 staan elf populaire schrijvers centraal, onder meer Tim Krabbé, Gerard Reve, Thomas Roosenboom, Peter Verhelst en J.J. Voskuil. Deze speciale editie is geïllustreerd met portrettekeningen van de besproken auteurs. Het jubileumnummer kost € 17,95.

Biblion Uitgeverij, tel. 00-31-70-337 77 33

E-MAIL info@nbdbiblion.nl

WEBSITE www.nbdbiblion.nl

LEESGOED

Leesgoed 31/3 opent met een interview met de Vlaamse illustrator Carl Cneut. Vorig jaar won hij een *Zilveren Penseel voor Het ongelooflijke liefdesverhaal van Heer Morf*. Tijd om hem voor te stellen. Vanessa Joosen schreef een bijdrage over tweelingen en broers en zussen in de sprookjes van Grimm. Dat thema wordt ook besproken door Isabelle & Katrien Vloeberghs. Zij zetten het in psychologisch perspectief en lichten er hedendaagse jeugdliteratuur mee door. Dat doet ook Wilma van der Pennen, alleen kiest ze er nog een specifiekere thema uit, namelijk persoonsverwisselingen. *Boek-idee*, de uitneembare katern, staat deze keer in het teken van koningen en koninginnen. De suggesties rond het werken met kinderboeken zijn de moeite waard.

In *Leesgoed 31/4* staat een prima artikel over schrijfond onderwijs met zeer concrete

tips: *Denken met je vingers* van Bert Kouwenberg. Verder vinden we een interview met Pieter Gaudesaboos, schrijver van het opmerkelijke debuut *Roodlapje*. Het thema van *Boekidee* is deze keer muziek en feest in alle culturen.

Linda Vaessen & Herman Verschuren gingen in *Leesgoed 31/5* op verkenning naar kinderboekenweken en equivalenten in het buitenland. Wie graag een overzicht heeft van alle winnaars (mét foto) en bekroonde boeken van o.a. *Griffels*, *Penselen*, *Zoenen*, *Boekenleeuw*, *Boekenpauw* enz. moet zeker ook de bijdrage van Wilma van der Pennen in dit nummer lezen.

In elk nummer van *Leesgoed* staan ook de gebruikelijke rubrieken *Recensies*, *Van alles wat*, *Nieuws*, *Prijzen* en *Agenda*.

KLAPPER

In *Klapper 12/2* vinden we een neerslag van een lezing en de workshops gehouden op de Linc-studiedag *Zandletters op de korrel genomen*, een informatie- en media-project voor Oostende. Nele Janssen schreef een interessant artikel over het

gebruik van kinder- en jeugdliteratuur in de kinderpsychiatrie, lezen als therapie. In de uitneembare katern *Pluizer* vind je zoals altijd besprekingen van kinder- en jeugdboeken.

OPENBAAR

Openbaar 34/2 is een themanummer rond leesbevordering. Naast heel wat artikels waar bibliotheken zeker inspiratie in zullen vinden, zijn twee bijdragen van Ilona Plichart en Ilse Trimborn over verfilmde boeken het

vermelden waard. Karin Seberechts sprokkelde nuttige websites rond lezen bijeen. Misschien vindt u nog een stek die u nog niet bezocht had...

DE LEESWELP

In *De leeswelp 10/4* (het vroegere *Leesidee Jeugdliteratuur*) interviewt Marita Vermeulen jeugdschrijver Stefan Boonen.

Mirjam Noorduijn schetst een portret van Max Velthuis in *De leeswelp 10/5*. Naar

aanleiding van zijn tachtigste verjaardag verscheen vorig jaar de door Joke Linders geschreven biografie *Ik bof dat ik een kikker ben*. Daarnaast bulken deze welpen van de korte en langere recensies van goede en minder goede kinder- en jeugdboeken.

IVO

IVO 95 en *96* zijn twee themanummers over Begeleid Zelfstandig Leren (BZL). *IVO 95* (april-juni 2004) bevat referaten van de studiedag die de Werkgroep Vernieuwing Onderwijs daarover organiseerde. Onder meer de bijdrage van Hugo Schouppe die BZL situeert vanuit vernieuwde inzichten uit de psychologie. Verder ook heel wat praktijkbijdragen, onder meer over BZL binnen het vak Nederlands door Sophie Hannes. Daarnaast geeft Ann Stael haar visie op het openleercentrum en bevat het nummer een bewerking van *Samen aan de slag, klein praktijkboek voor actief en zelfstandig leren* (te bestellen via <www.tweedefase-loket.nl>).

In *IVO 96* (juli-sept. 2004) geeft Jef Staes een aanzet tot een andere manier van denken over het begrip 'leren'; alles begint met een gezonde 'leerspanning'. Chico Detrez beschrijft zijn zoektocht naar de emancipatorische waarde die BZL kan bezitten. In zijn bijdrage laat Eddy Vennekens een leerling uit 6 tso handel aan het woord met haar evaluatie over de cursus BZL Nederlands. Verder worden in dit nummer een aantal praktijkverhalen voorgesteld uit Malle, Lier, Mechelen en Turnhout.

In elk nummer zijn *Hoekje van Iwe*, *Nieuws van St.A.M.* en *Infobank* de hekkensluiters.

WELWIJS

Welwijs 15/2 (juni 2004) behandelt de volgende onderwerpen: hoe armoedebestrijding vormgeven als CLB?; vijf jaar *Time-Out* project in Antwerpen; reflecties na twee jaar nascholing rond het inschrijvingsbeleid; een netoverschrijdend centraal meldpunt voor de opvolging van jongeren uit het secundair

onderwijs met een problematische schoolloopbaan; draagkracht in het onderwijs; de CLB-bijdrage tot de multidisciplinaire leerlingbegeleiding; en een katern over de evaluatie van de kansengelijkheid in het Vlaamse onderwijs. *Welwijs en Agenda en documentatie* zijn de vaste rubrieken.

SPRANKEL

In *Sprankel 15/3* (juli-sept. 2004) heeft Jan Tallon het over de zogenaamde *Sticordi*-maatregelen, dat zijn handreikingen voor mensen in de omgeving van een leerling met dyslexie. *Sticordi* staat voor *ST*imuleren, *CO*mpenseren, *RE*lativeren en *DI*spenseren. Verder bevat dit nummer ook twee getuigenissen over leerproblemen en

een kritische bespreking van de 'methode Van Gemert' voor de behandeling van dyslexie. In *Boekensteun* bespreekt Luk Van den Steen twee *Zoeklicht-spellen* (Zwijssen) waarvan de samenstellers ook rekening hebben gehouden met kinderen die moeite hebben met lezen.

AD REM

In *Ad Rem 18/3* (juni 2004) gaat het over: excuusbrieven ('Sorry, ik ben elders verhinderd'); de BIN-normen: hoe streng en hoe Belgisch zijn ze?; richtlijnen voor de redactie van een internet- en e-mailpolicy; intranet: strategisch instrument of modeverschijnsel? (deel 2); en de *Green Land Lottery*. Verder drie lezersbrieven over de mailings van *Testaankoop* en een *Boekenwurm* met nieuwe publicaties.

Onderwerpen die aan bod komen in *Ad Rem 18/4* (september 2004): politieke communicatie; intranet (deel 3); e-mailcommunicatie bij hogescholen en universiteiten; hoe sponsoring het 'rebrandingsproces' ondersteunt (en 'rebranding' staat voor 'identiteit in de praktijk van een veranderende onderneming'); en slordigheden in de reclamefotografie. *Boekenwurm* is de recensierubriek.

OVER TAAL

Over taal 43/3 (mei-juni 2004) behandelt de volgende onderwerpen: de grammatica van de Vlaamse Gebarentaal; tussentaalelementen in de spreektaal van Vlaamse politici; de verwrongen man-vrouw-beeldvorming in de reclame; en een taalkundig overzicht van de technische kant van de verkiezingen en het bijbehorende jargon. Piet Creten & Willy Smedts staan stil bij de manier waarop het onderwijs na acht jaar omgaat met de spelling van de tussenklank -e(n). Blijkt dat zowel leerlingen als leerkrachten moeilijkheden hebben met deze meest gecontesteerde verandering van de spelling. In *De woorden van Marlies* gaat het over 'sinaasappellimonade' en in *Toonaangevend* worden

enkele nieuwe woordenboeken besproken.

Gelezen in *Over taal 43/4* (sept.-okt. 2004): een interview met Tine Van Tendeloo & Christine Ceulemans over laaggeletterdheid in de Lage Landen (het rapport dat ze geschreven hebben in opdracht van de Nederlandse Taalunie is downloadbaar van <<http://taalunieversum.org/taalunie/publicaties/>>); de Nederlandstaligheid van Suriname; en talenonderwijs in de computerklas. *De woorden van Marlies* heeft het over Arabische kleuren, *Toonaangevend* over een combinatiewoordenboek van Nederlandse substantieven en verba en *Taal-dossier* over 'om' als voegwoord.

NACHBARSPRACHE NIEDERLÄNDISCH

Nachbarsprache niederländisch 18/2 (2003) wil bij zijn lezers (leraren Nederlands in Duitsland) een vakdidactische discussie aanzwengelen over de thema's meertaligheid, intercultureel leren, certificering en zelfstandig leren. Een tweede bijdrage handelt over intertekstualiteit, meer bepaald de toespelingen op *Alice in Wonderland* van

Lewis Carroll in *De verwondering* van Hugo Claus. Tot slot is er aandacht voor modus en modaliteit in het Nederlands en in het Duits en worden bouwstenen aangereikt voor een contrastieve grammatica. Alle bijdragen in dit nummer zijn in het Duits.

DE VERLICHTING IN EUROPA

De Verlichting in Europa is een driedelige publicatie van de hand van Pieter De Meyere, uitgegeven door de *Vereniging Vlaamse Leerkrachten (VVL)*. Zopas is het derde deel verschenen met een overzicht van de wetenschappen, uitvindingen en technische toepassingen van de 18de

eeuw. Deze uitgave kost € 6 per deel; wie de drie delen bestelt, betaalt slechts € 14.

VVL, Zwijgerstraat 37, 2000 Antwerpen
fax (03)248 47 99
E-MAIL vvl-onderwijs@pandora.be

ONS ERFDEEL

In *Ons Erfdeel* 47/4 (september 2004) gaat het over: opgroeien in Nederland ten tijde van de holocaust; wandelen door Nederland; Jef Geeraerts' *Gangreen*-cyclus toen en nu; bijfiguren in de literatuur; de talen van Brussel; de architectuur van Marie José van Hee; de ruimtes van Jan de Cock;

de stemmingskunst van Geerten Meijsing; sculpturen van Irene Fortuyn & Robert O'Brien; films van Paula van der Oest; en Nederlandse en Vlaamse Gebarentaal. *Kunsten, Boeken* en *Taal & cultuur* zijn als vanouds de goedgevulde vaste rubrieken.

Rita Rymenans & Veerle Geudens
p/a Universiteit Antwerpen, Campus Drie Eiken
Faculteit Onderwijs- en Informatiewetenschappen i.o.
Universiteitsplein 1
2610 Wilrijk
rita.rymenans@ua.ac.be
geudens.veerle@belgacom.net

T U S S E N D O O R

LEREN MET STIJL(EN)

Mensen hebben verschillende manieren van leren: de ene leert vooral door goed te luisteren, de andere door te doen, een andere vooral muzikaal, door verhalen, sommigen leren heel langzaam, enz. Er is de laatste jaren al wel werk gemaakt van het introduceren van andere werkvormen. Wanneer we graag willen dat het onderwijs minder exclusief en meer inclusief zou worden, is het noodzakelijk dat we nog andere invalshoeken van leerstijlen gaan waarderen en ontwikkelen in leren en evalueren.

- Hoe herkennen we verschillende leerstijlen?
- Hoe kan differentiëren meer zijn dan 'wat meer of wat minder'?
 - Hoe leren leren bevorderen in een inclusieve setting?
- Hoe creëer je een leerstimulerende omgeving wanneer er zoveel diversiteit is in de klas?
- Hoe kan een leerkracht met al deze verschillende stijlen rekening houden en ieders talenten bevorderen?
 - Zijn er wel laag- of hoogbegaafden?
- Hoe kan je leren omgaan met morele dilemma's?

Deze en andere vragen staan ter discussie op de vijfde studiedag van het Steunpunt Leerbevordering en Mediatie, met als thema 'Leren met stijl(en)'.

*Deze studiedag vindt plaats op **woensdag 1 december 2004** van 9 tot 17 uur. De doelgroep bestaat uit mensen die begaan zijn met vernieuwing in onderwijs en opleiding: leerkrachten, remedial teachers, therapeuten in leerbegeleiding, opleiders basiseducatie en laaggeschoolden, en beroepsopleiders.*

INSCHRIJVEN VÓÓR 10 NOVEMBER 2004:

Universiteit Antwerpen, Project Leerbevordering, Campus Drie Eiken, Universiteitsplein 1, 2610 Wilrijk, tel. (03)820 25 18, fax (03)820 25 26, E-MAIL jo.lebeer@ua.ac.be, WEBSITE <<http://webhost.ua.ac.be/sclm>>